

Mladá veda

Young Science

Špeciálne vydanie

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Číslo 4, ročník 13., špeciálne číslo vydané v novembri 2025

ISSN 1339-3189, EV 167/23/EPP

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Deti v Záhrade umenia. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

prof. Ing. Peter Adamišín, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

PhDr. Veronika Kmetóny Gazdová, PhD. (Inštitút edukológie a sociálnej práce, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

Mgr. Monika Šavelová, PhD. (Katedra translitológie, Univerzita Konštantína Filozofa, Nitra)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra verejnej ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

doc. Mgr. Michal Garaj, PhD. (Katedra politických vied, Univerzita sv. Cyrila a Metoda, Trnava)

REDAKCIA

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

Mgr. Martin Hajduk, PhD. (Banícke múzeum, Rožňava)

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSS UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

© Mladá veda / Young Science. Akékoľvek šírenie a rozmnožovanie textu, fotografií, údajov a iných informácií je možné len s písomným povolením redakcie.

PREDSTAVY ŠTUDENTOV UČITEĽSTVA O PRÁCI SO ŽIAKMI SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO- VZDELÁVACÍMI POTREBAMI

IDEAS OF STUDENT TEACHERS ABOUT WORKING WITH STUDENTS WITH
SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS

Vlasta Belková ¹, Patrícia Zólyomiová ²

Vlasta Belková pôsobí ako docentka na katedre špeciálnej pedagogiky, Pedagogickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku. Profesionálne sa zameriava na žiakov a študentstvo so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v rámci ich začlenenia do bežných typov škôl. Patrícia Zólyomiová pôsobí ako odborná asistentka na Pedagogickej fakulte. Na katedre pedagogiky a andragogiky vykonáva funkciu koordinátorky pre študentstvo so špecifickými potrebami, koordinátorky pre rozvrh, participuje na projektoch z oblasti inklúzie. Od roku 2022 zastáva funkciu univerzitnej koordinátorky pre študentstvo so ŠP.

Vlasta Belková works as an associate professor at the Department of Special Education, Faculty of Education, Catholic University in Ružomberok. Her professional focus is on pupils and students with special educational needs within their inclusion in mainstream schools. Patrícia Zólyomiová works as an assistant professor at the Faculty of Education. At the Department of Pedagogy and Andragogy, she serves as a coordinator for students with specific needs and as a timetable coordinator, and she participates in projects in the field of inclusion. Since 2022, she has held the position of university coordinator for students with special needs.

Abstract

The paper brings partial results obtained through the items of our own construction of a broadly conceived online questionnaire from 488 students, with the aim of mapping students' ideas about the ability to work with pupils, including pupils with special educational needs

¹ Adresa pracoviska: doc. PaedDr. Vlasta Belková, PhD., Katolícka univerzita v Ružomberku, Pedagogická fakulta, Katedra špeciálnej pedagogiky, Hrabovská cesta 1, 034 01 Ružomberok
E-mail: vlasta.belkova@ku.sk

² Adresa pracoviska: PhDr. Patrícia Zólyomiová, PhD., Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Pedagogická fakulta, Katedra pedagogiky a andragogiky, Ružová 13, 974 01 Banská Bystrica
E-mail: patricia.zolyomiova@umb.sk

(SEN) in a regular class. The results suggest that students would feel better about working with a class that includes gifted and socially disadvantaged students

Key words: students, university, inclusion, students with special education needs

Abstrakt

Príspevok prináša čiastkové výsledky získané prostredníctvom položiek vlastnej konštrukcie širšie koncipovaného online dotazníka od 488 študentov, s cieľom mapovať predstavy študentov o schopnosti pracovať so žiakmi v rátane žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP) v bežnej triede. Výsledky prinášajú názor, že študenti by mali lepší pocit v práci s triedou, kde by boli začlenení žiaci s nadaním a zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP).

Kľúčové slová: študenti, vysoká škola, inklúzia, žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Východiská k skúmanej problematike

Spoločenská situácia priniesla do práce pedagogických zamestnancov vo vzťahu k vzdelávaniu detí a žiakov s rozmanitými potrebami, novú výzvu aj od obdobia ratifikácie *Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím* v SR (2010). Od tohto obdobia uplynulo cez desiatku rokov a problematike sa v teoretickom aj výskumnom smere venovali autori v rámci rôznych kontextov, napr. pozornosť bola venovaná skúmaniu chápania pojmu inklúzia (Bullock, Brestovanský, Lenčo eds.), skúmaniu postojov spoločnosti k ľuďom so zdravotným postihnutím, skúmaniu postojov spoločnosti k deťom a mládeži s rôznym druhom postihnutia v súvislosti so školskou integráciou (Požár, 2007). Bullock, Brestovanský, Lenčo (eds.) [online] realizovali v piatich európskych krajinách (Veľká Británia, Taliansko, Chorvátsko, Turecko a Slovensko) výskum medzi pracovníkmi s mládežou, s cieľom zistiť aké je porozumenie pojmov inklúzia, rôznorodosť a rovnosť, všetko sa to dialo na pozadí skúmania všeobecnej situácie v oblasti inkluzívnej kultúry každej krajiny a stále aktuálneho problému imigrácie. Šuhajdová (2017) priniesla výsledky skúmania vnímania inkluzívnej edukácie majoritnou spoločnosťou na Slovensku, tzn. akými vedomosťami o inklúzii a inkluzívnej edukácii (aj správnosť chápania pojmov integrácia, inklúzia, segregácia) disponuje majoritná spoločnosť. Najmenšie problémy boli zaznamenané v chápaní pojmu segregácia (správne odpovedalo 84 %). Pokiaľ išlo o pojmy integrácia a inklúzia, tu dochádzalo k ich vzájomnému zamieňaniu a pri vyjadrení toho, čo respondenti vnímajú pod realizáciou inkluzívnej edukácie, 27% nevedelo vlastnými slovami vysvetliť čo je inkluzívna edukácia, 21% odpovedalo nesprávne (Šuhajdová, 2017). Vybrané štúdie sa zameriavali aj na špecifickú vzorku a to učiteľov z praxe (predprimárneho, primárneho, sekundárneho vzdelávania), či študentov učiteľstva, aby sa zistilo ich chápanie pojmov integrácia a inklúzia, či miera súhlasu, obáv a postojov s inkluzívnym vzdelávaním (Groma & Jursová Zacharová 2017, Belková & Vrabcová 2021, Cabanová & Trnka 2021, a i.). Groma a Jursová Zacharová (2017) vo svojej výskumnej štúdii zistili u učiteľov základných škôl priemernú hodnotu znútorňenia pojmu prijatie ($M = 4,09$, $SD = 1,66$). Respondentmi vnímaný pojem prijatie spolu s pozitívnym prežívaním emócií bol výrazne spojený s pozitívnejším postojom k integrácii (inklúzii). U študentov učiteľského vzdelávania ($N=100$) v Austrálii bolo skúmané

vlastné vnímanie (vedomosti) a postoj k žiakom so špecifickými potrebami a tiež kompetencie študentov efektívne pracovať v inkluzívnej triede, aj v spojitosti s absolvovaným vzdelávaním (inkluzívne vzdelávanie), počas svojej prípravy. Analýza výsledkov bola realizovaná aj na pozadí vybraných charakteristík študentov (ako napr. vek, skúsenosť s prácou s osobami so ŠVVP a i. (Bannister-Tyrrell et.al, 2018). Názory a postoje študentov (N=114) k začleneniu osôb so zdravotným znevýhodnením v Slovenskej republike (SR) skúmala Lopúchová (2016). Zisťovanie súvislosti medzi subjektívnymi ukazovateľmi (vnímaná profesijná zdatnosť v inkluzívnej praxi) u študentov učiteľstva a u učiteľov ZŠ a vzťah (názory, citlivosť a obavy) k inkluzívnej edukácii z pohľadu študentov učiteľstva aj učiteľov základných škôl prináša výskum Vrabcovej (2020). Pomocou dvoch dotazníkov (TEIP, SACIE-R) bola zisťovaná úroveň a súvislosť vnímanej profesijnej zdatnosti v inkluzívnej praxi a taktiež aj vzťah (názory, citlivosť a obavy) k inkluzívnej edukácii u študentov učiteľstva (N=225) a u učiteľov základných škôl (N=259). Z výsledkov študentov učiteľstva sa zistilo, že „čím je ich úroveň vnímanej profesijnej zdatnosti v spolupráci vyššia, tým sú ich názory na inkluzívnu edukáciu žiakov so ŠVVP pozitívnejšie/akceptujúcejšie. A čím je študent učiteľstva vo vyššom stupni štúdia, tým u neho rastie úroveň vnímanej profesijnej zdatnosti v spolupráci, formujú sa pozitívnejšie názory, ale zvyšujú sa aj obavy“ (Vrabcová, 2020, s. 135). Hastings a Oakford (2003) vo výskumnej štúdii uviedli vplyv kategórie špeciálnych potrieb (intelektové postihnutie verzus emocionálne problémy a problémy so správaním) a odbornej prípravy študentov učiteľstva na postoje študentov k inklúzii za použitia dotazníka o vplyve inklúzie (IIQ). Výsledky naznačili negatívnejšie tendencie k deťom s emocionálnymi a behaviorálnymi problémami, ako pri deťoch s mentálnym postihnutím. Podobne aj výskum autorov Avramidis, Bayliss & Burden (2000) prináša podobný výsledok, kde vo výskume postojov študentov k začleneniu detí so ŠVVP do tried, boli deti s emocionálnymi a behaviorálnymi ťažkosťami vnímané ako potenciálne spôsobujúce väčšie obavy a stres pre respondentov ako deti, ktoré majú iné druhy osobitných potrieb, pričom vzťah medzi nezávislými demografickými a situačnými premennými (ako vek, veľkosť školy, triedy a i.) sa nepreukázal ako významne vplyvajúci na postoje respondentov. Následne v našom príspevku poukážeme na predstavy, ktoré majú študenti učiteľstva o vlastnej práci so žiakmi so ŠVVP v rámci bežnej triedy a budeme sa snažiť identifikovať kategórie špeciálnych potrieb detí a žiakov, ktoré by potenciálne mohli u respondentov vyvolávať obavy a ťažkosti v práci so žiakmi v bežných školách.

Prieskumné metódy

V našom príspevku následne prezentujeme časť výsledkov širšie zameraného výskumu realizovaného v rámci projektu, z ktorého vyberáme výsledky získané prostredníctvom položiek vlastnej konštrukcie. Uvedené vybrané položky anonymného online dotazníka boli vyhodnocované za pomoci výpočtu priemerných hodnôt u N=488 respondentov. V rámci nich sa mapovali predstavy študentov učiteľstva o náročnosti práce so žiakmi so ŠVVP. Cieľom je analyzovať, na základe samohodnotenia študentov, s ktorou kategóriou žiakov so ŠVVP by sa študentom v budúcej praxi pracovalo podľa ich názoru najťažšie, keby títo žiaci boli súčasťou bežnej triedy. Respondenti odpovedali, na škále 1-4 (1=určite áno, 2=skôr áno, 3= skôr nie, 4=určite nie).

Otázka prieskumu: Aké sú predstavy študentov učiteľstva o vlastnej schopnosti pracovať so žiakmi so ŠVVP po ukončení pregraduálnej prípravy?

Pri spracovaní výsledkov boli použité matematicko-štatistické metódy (absolútna a relatívna početnosť, určenie polohy-aritmetický priemer), analýza, syntéza.

Výskumnou vzorkou boli študenti VŠ študujúci učiteľský odbor (N=488), kde bolo 74% žien a 26% mužov, prevažne denného štúdia (95%), bakalárskeho stupňa (83%). Záujem pracovať po ukončení štúdia v školskom prostredí má 72,54%, ešte nevie, či chce pracovať po ukončení štúdia v školskom prostredí 21,52% a nechce pracovať v škole po ukončení štúdia 5,94% študentov.

Výsledky prieskumu

Pre spracovanie odpovedí sme zvolili aj polarizáciu názorov, kde sme zahrnuli odpovede: určite áno + skôr áno = Áno, skôr nie + určite nie = Nie.

Základná otázka znela: S ktorou kategóriou žiakov by sa vám v praxi pracovalo najťažšie, keby títo žiaci boli súčasťou vašej triedy?

Následne (v tabuľkovom spracovaní) boli vybraná len niektoré kategórie špeciálnych potrieb z dôvodu, že pri iných odpovediach (kategóriách špeciálnych potrieb) sa nepreukázali výrazné rozdiely (pohybovali sa od 4,5-10% v závislosti od kategórie špeciálnej potreby-napr. u kategórie žiak so zdravotným znevýhodnením bol rozdiel 4,5% v prospech tejto kategórie, u žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou 7,8% v prospech tejto kategórie, u žiakov s poruchou učenia to bolo 10,24% v neprospech tejto kategórie). Významnejšie rozdiely sú uvádzané v tabuľkách nižšie.

Žiaci s vývinovými poruchami-s autizmom	n	%	odpoveď	N	%
Určite áno	183	37,50	Áno	352	72,13
Skôr áno	169	34,63			
Skôr nie	102	20,90	Nie	136	27,87
Určite nie	34	6,97			
Spolu	488	100	Spolu	488	100

Tabuľka 1 – Zhodnotenie náročnosti práce so skupinou žiakov s vývinovými poruchami a autizmom
Zdroj: výsledky prieskumu, vlastné

Žiaci s mentálnym znevýhodnením	n	%	odpoveď	N	%
Určite áno	159	32,58	Áno	344	70,49
Skôr áno	185	37,91			
Skôr nie	112	22,95	Nie	134	29,51
Určite nie	32	6,56			
Spolu	488	100	Spolu	488	100

Tabuľka 2 – Zhodnotenie náročnosti práce so skupinou žiakov s mentálnym postihnutím
Zdroj: výsledky prieskumu, vlastné

Žiaci s ADHD	n	%	odpoveď	N	%
Určite áno	80	16,39	Áno	306	62,71
Skôr áno	226	54,51			
Skôr nie	151	30,94	Nie	182	37,29
Určite nie	31	06,35			
Spolu	488	100	Spolu	488	100

Tabuľka 3 – Zhodnotenie náročnosti práce so skupinou žiakov s ADHD
Zdroj: výsledky prieskumu, vlastné

Žiaci zo SZP	n	%	odpoveď	N	%
Určite áno	50	10,24	Áno	141	28,89
Skôr áno	91	18,65			
Skôr nie	142	29,10	Nie	347	71,11
Určite nie	205	42,01			
Spolu	488	100	Spolu	488	100

Tabuľka 4 – Zhodnotenie náročnosti práce so skupinou žiakov so sociálne znevýhodneného prostredia
Zdroj: výsledky prieskumu, vlastné

Žiaci s nadaním	n	%	odpoveď	N	%
Určite áno	59	12,09	Áno	137	28,07
Skôr áno	78	15,98			
Skôr nie	118	24,18	Nie	351	71,93
Určite nie	233	47,75			
Spolu	488	100	Spolu	488	100

Tabuľka 5 – Zhodnotenie náročnosti práce so skupinou žiakov s nadaním
Zdroj: výsledky prieskumu, vlastné

Žiaci chorí/oslabení	n	%	odpoveď	N	%
Určite áno	47	9,63	Áno	197	40,37
Skôr áno	150	30,74			
Skôr nie	215	44,06	Nie	291	59,63
Určite nie	76	15,57			
Spolu	488	100	Spolu	488	100

Tabuľka 6 – Zhodnotenie náročnosti práce so skupinou žiakov s oslabením a ochorením
Zdroj: výsledky prieskumu, vlastné

Diskusia

Výrazný podiel na utváraní vlastných predstáv o zvládnutí akejkoľvek činnosti, majú u človeka jeho doterajšie vedomosti, ale aj skúsenosti s danou problematikou, tiež sebavedomie a úroveň rozvoja vlastných zručností. Hlbšie skúmanie sme však v tomto smere neuskutočnili. Podľa výsledkov, študenti hodnotia, že by sa im pracovalo ťažšie za podmienok, že v triede budú mať začlenených žiakov s autizmom (72%), s mentálnym znevýhodnením (70%) a s poruchou aktivity a pozornosti (ADHD 62%). Aj iné štúdie (Avramidis, Bayliss & Burden, 2000) poukázali na názor študentov k začleneniu detí s emocionálnymi a behaviorálnymi ťažkosťami, ktoré potenciálne spôsobujú väčšie obavy u študentov v práci s touto rozmanitosťou.

Menej obáv preukázali študenti z práce v triede, kde by mali začlenených žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP 71%) a s nadaním (71%) a to bez rozdielu v stupni štúdia (Bc., Mgr), alebo v záujme pracovať po ukončení štúdia v školskom prostredí. Limitom prieskumu je nerovnomerné rozloženie študentov v jednotlivých stupňoch štúdia (v neprospech magisterského stupňa), ako aj nižší rozsah škály, na ktorej študenti vyjadrovali svoj súhlas. To spôsobilo nízke rozdiely stredových hodnôt v spracovaní odpovedí. Naopak, štatisticky významné medzistupňové rozdiely (Bc. a Mgr.) medzi odpoveďami študentov identifikovala vo výskume Vrabcová (2020), ktorá pri štatistickom skúmaní dát získaných za pomoci nástrojov TEIP a SACIE-R preukázala medzi tými, čo absolvovali prácu s deťmi a mládežou, či s dospelými so ŠVVP a študentmi učiteľstva, ktorí neabsolvovali túto prácu. Zistila tiež, že študenti učiteľstva, ktorí ešte nedisponujú vlastnou skúsenosťou s prácou s deťmi/s mládežou/s dospelými so ŠVVP majú vyššiu úroveň obáv, čo predstavuje zvýšenú pracovnú záťaž, stres, chýbajúce vedomosti, zručnosti, ale aj dopad prítomnosti žiakov so ŠVVP na zvyšok triedy (Vrabcová, 2020, s. 135). V našom prieskume malo predchádzajúcu skúsenosť s prácou so žiakom so ŠVVP 46,72% študentov (Belková & Zólyomiová, 2022). Nevieme, z čoho pramení nízka obava študentov pracovať so žiakmi zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP), no myslíme si, že to bude skôr v chýbajúcej skúsenosti s prácou s touto cieľovou skupinou a možno aj predstava študenta o tom, kto je žiak zo SZP. Pri prostredí, akým označujeme prostredie sociálne znevýhodnené, je ale dosť možné očakávať rozmanitosť problémov týkajúcich sa aj motivácie a záujmu žiakov o vzdelávanie a učenie sa, ťažkosti spojené s komunikáciou, správaním, či spoluprácou s rodinou.

Pri vývoji diagnostických nástrojov je dnes v záujme lepšej diagnostiky detí zo SZP, MRK predísť nesprávnemu zaradeniu žiaka z MRK do prúdu špeciálneho školstva (VÚDPaP, 2022), čo predpokladá, že pre deti z inopodnetného, inokultúrneho a inojazykového prostredia by nemalo byť prostredie určujúcim kritériom pre vyradenia z bežnej školy. Sociálne znevýhodnenie je široká škála znevýhodnenia prostredia, kde sa žiak nachádza, a ktoré aj aktuálne prináša nové výzvy do práce pedagogických a odborných zamestnancov. Treba tu počítať tak s problematikou žiaka s odlišným materinským jazykom, s problematikou rodiny ohrozenej vojnou, chudobou, s problémami eliminácie dôsledkov dopadu pandémie na psychickú depriváciu žiakov a rodín, elimináciu rozdielov vo vedomostiach v dôsledku prerušenej prevádzky škôl, či iné.

Záver

Študenti budúcich pomáhajúcich profesií, odpovedali na základe vlastných predstáv a samohodnotenia, ako sa cítia byť spôsobilí, zruční pracovať so žiakmi v inkluzívnych podmienkach, ktoré charakterizuje nárast žiakov s rozmanitými potrebami. Predstavy študentov o vlastnej „sile“, ochote pracovať so žiakmi s rozmanitosťou boli skúmané v rámci širšie koncipovaného nástroja, z ktorého sme uviedli v tomto príspevku len vybranú časť. Neboli skúmané štatistické významnosti, rovnako ako sme neskúmali ani vplyv jednotlivých faktorov na odpovede študentov, aj z dôvodom limitov, ktoré sme uviedli v texte vyššie. Študenti, pre nás z neznámych dôvodov, identifikovali prácu so žiakmi s autizmom a behaviorálnymi problémami za náročnejšiu, ako je znevýhodňujúce prostredie či nadanie žiaka. Prostredie sociálne znevýhodnené môže priniesť do edukácie žiaka ťažkosti, ktoré budú

identifikované ako ďalšie iné špeciálne potreby, čo si myslíme, že študenti v našom prieskume opomenuli. Povedomie o vzdelávaní žiakov zo SZP obsahuje širšiu škálu tém, s ktorými by sa mali študentmi počas štúdia oboznámiť. Výkon pedagogickej činnosti vyžaduje okrem vedomostí, aj pozitívne vnímanie seba a svojich schopností zvládať rôzne situácie. Pri vzdelávaní preto treba vychádzať aj z obáv a pocitov študentov zvládať prácu s rozmanitými žiakmi.

*Tento článok odporúča na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda:
doc. PaedDr. Barbora Kováčová, PhD.*

Použitá literatúra

1. AVRAMIDIS, E., BAYLISS, P. & BURDEN, R. (2000). Studentteachers' attitudes towards the inclusion of children with special educational needs in the ordinary school. In *Teaching and Teacher Education*, Vol.16, Issue 3, April 2000, pp. 277-293. Dostupné na <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0742051X99000621>
2. BANNISTER-TYRRELL, M. L., MAVROPOULOU, S., JONES, M., BAILEY, J., O'DONNELL-OSTINI, A., & DORJI, R. (2018). Initial Teacher Preparation for Teaching Students with Exceptionalities: Pre-service Teachers' Knowledge and Perceived Competence. In *Australian Journal of Teacher Education*, 43(6). <https://doi.org/10.14221/ajte.2018v43n6.2>
3. BELKOVÁ, V. & ZÓLYOMIOVÁ, P. (2022). Názory a skúsenosti študentstva s inklúziou. In *Studia Scientifica Facultatis Paedagogicae*. Ružomberok: Katolícka univerzita. Roč. 21, No. 3, 2022, pp. 100-108. Dostupné na <https://studiascientifica.ku.sk/>
4. BELKOVÁ, V., ZÓLYOMIOVÁ, P. & PETRÍK, Š. (2021). Inclusive education in practice: Teachers' opinions and needs. In *Žurnal Sibirskogo federal'nogo universiteta. Humanities & Social Sciences*. Krasnoyarsk. Vol. 14, No. 9 (2021), pp. 1286-1298.
5. CABANOVÁ, M. & TRNKA, M. (2021). Sentiments, attitudes and concerns about inclusive education of pre-primary education students. In *Challenges in education: policies, practice and research*. Berlín : Peter Lang, pp. 33-54.
6. HALL, R., DRÁL, P., FRIDRICHOVÁ, P., HAPALOVÁ, M., LUKÁČ, S., MIŠKOLCI, J., VANČÍKOVÁ, K. (2019). *Analýza zistení o stave školstva na Slovensku: To dá rozum*. Bratislava: MESA10. Dostupné na <https://analiza.todarozum.sk>
7. HASTINGS, R. P., & OAKFORD, S. (2003). Student teachers' attitudes towards the inclusion of children with special needs. In *Educational Psychology*, 23(1), 87-94. Dostupné na <https://doi.org/10.1080/01443410303223>
8. GROMA, M., & JURSOVÁ ZACHAROVÁ, Z. (2017). Prijatie (akceptácia) žiaka so zdravotným postihnutím v bežnej škole v asociáciách učiteľov. In *Psychologické aspekty pomáhání 2016*. Ostrava: Ostravská univerzita, pp. 25-31.
9. LOPÚCHOVÁ, J. (2016). Student's attitudes and opinions of Special Education for the inclusion of Individuals with Disabilities. In *Grant Journal* 5/2, 2016. Dostupné na <http://www.grantjournal.com/issue/0502/PDF/0502lopuchova.pdf>
10. ŠUHAJDOVÁ, I. (2017). Znalosti majoritnej spoločnosti na Slovensku o inklúzii a inkluzívnej edukácii. In *Scientia et Eruditio*, No. 2/2017, pp.56-64. DOI: <https://doi.org/10.31262/2585-8556/2017/1/2/56-64>
11. ZÓLYOMIOVÁ, P., TRNKA, M. & CABANOVÁ, M. (2020). Teachers' attitudes towards inclusive education from the perspective of lower secondary education teachers. In *ICERI 2020 : transforming*

education, transforming lives : 13th international conference of education, research and innovation, Valencia, Španielsko.

12. VRABCOVÁ, V. (2020). *Analýza pregraduálnej prípravy učiteľov pre prácu so žiakmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v základných školách na Slovensku*. [Dizertačná práca]. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela.
13. VÚDPaP (2022). Dostupné na <https://vudpap.sk/x/projekty/usmernovat-pre-prax/diagnosticke-nastroje/standardizacia/>
14. VÚDPaP. Dostupné na <https://vudpap.sk/x/projekty/usmernovat-pre-prax/>

Mladá veda

Young Science

ISSN 1339-3189